

SUMATRA-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

HOOFD-BUREAU te Padang bij van Zadelhoff & Fabritius. Te Batavia bij H. M. van Dorp.

Prijs per halfjaar voor PADANG ... f 7.50.
 .. .. SUMATRA ... 10.00.
 .. .. JAVA ..... 12.50.
 .. .. NEDERLAND .. 15.00.

ADVERTENTIE.

Bevallen van eene **DOCHTER**, P. M. DE JACQUIER
 DE LOMPRET, geboren Thouloup.
 PRIAMAN, den 14 October 1863. [278]

Bevallen van eene **DOCHTER**, M. A. ELINK
 SCHUURMAN, Townsend.
 PADANG, 16 October 1863. [277]

Almanak en Naamregister 1863.

Prijs voor Padang f 6.—, franco per post f 6 50.

Naam- en Ranglijst

van OFFICIEREN van het Nederl.-Indische leger
 voor het jaar 1863.

Prijs voor Padang f 1.25, franco per post f 1.50.

Op bovengenoemde jaarboekjes worden bestellingen,
 onder *franco* toezending der gelden, aangenomen bij
 [275] VAN ZADELHOFF & FABRITIUS.

Padang, October 1863. Boekhandelaren.

WISSELS

op Amsterdam.

„ Batavia.

„ Soerabaja.

[286] bij DUMMLER & Co.

Door Zulaandsche- en Corps-scholen.

Ontvangen:

Ordinairo POTLOODEN.

Ilem PENHOUDERS.

LOODEN INKTKOKERS.

STALEN en VEEREN PENNEN.

Een groot sortering Steenen en Metalen

LEIJEN.

in onderscheiden grootten en dimensien.

Alles tegen *billijke prijzen* te bekomen bij

[283] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Pas ontvangen:

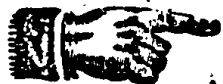
LOSSE BRILLANTEN,

[287] bij DUMMLER & Co.

Deze Courant verschijnt elke week,
 des ZATURDAGS voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is f 1.— voor 10 woorden
 Bij herhaling betaalt men de helft.

Behalve het Zegel voor den Lande
Brieven franco.

Bij de Commissionairs

VAN ZADELHOFF & FABRITIUS,

is de gelegenheid opengesteld tot deelname in eene

LOTERIJ

van eene exquisite en keurig net bewerkte partij **GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN**,
 getaxeerd op eene gezamenlijke waarde van f 1750.—.

Deze Loterij, waarvan de PRIJZEN bij de Ondergeteekenden te bezigtigen zijn, bestaat uit
70 Loten, waarvan 25 prijzen en even veel nieten. De prijzen zijn gesteld
 op f 25.— het Lot.

Van ieder Lot zal een bewijs op naam, DOCH NIET DAN BIJ VOORUITBETALING, worden afgegeven.

Zoodra de Loten alle geplaatst zijn, zal de trekking plaats vinden, en hiervan in tijds kennis worden
 gegeven in dit Blad. (284)

Ter perse,
 om spoedig te verschijnen:

KANTOOR-ALMANAK

voor het Jaar 1863.

PRIJS: Opgeplakt..... f 1.50.
 franco per post..... 1.75.
 Onopgeplakt..... 1.—.
 franco per post..... 1.25.

Bestellingen worden in tijds aangenomen bij
 [290] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

In Commissie ontvangt:
 een Actante

SCHILDERIEN

in Vergulde Lijsten. Lieve en Nieuwe subjecten.
 [282] VAN ZADELHOFF & FABRITIUS.

Ontvangen:

een klein factuurtje goed schuivende

WISTH- & L'HOMBRE KAARTEN

met vergulde randen, in keurige nette étuis,
 [285] bij v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

BORDPAPIER voor Dakbekleding.

Hiervan zijn eenige monsters ontvangen, die op
 franco aanvraag te bekomen zijn bij

[289] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

Ontpakt:

een groot factuur keurig net bewerkte

Borduur- en Nagelschaartjes.

Zak- en Pennenmesses.

bij [279] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

AMERIK. MACHINES

tot het maken van

STEENEN.

Verkrijgbaar bij DUMMLER & Co. [288]

CACHETTEN,

tot het graveren van Initialen.

Tegen *billijke prijzen* verkrijgbaar bij
 [281] v. ZADELHOFF & FABRITIUS.

De Zalf en Pillen van Holloway.

Zelden gebeurt het, dat niet een of ander lichaamsdeel schade lijdt in dit voor de Gezondheid zoo nadeelige jaargetij. De Maag, de Lever, het Hoofd en de Huid, zijn voornamelijk de functien die het meeste te lijden hebben, en voor de ongemakken aan deze functien zijn de middelen van HOLLOWAY een waar tegengift. De Zalf moet gewreven worden op de huid zoo dicht als mogelijk is op de aangedane plaats en altijd regelmatig en met volharding, terwijl de Pillen steeds in eene geveendredigde dosis genomen worden, welke aangewezen wordt in het recept dat om elk pakje Pillen gerold is. Zij herstellen spoedig de onregeligheden der vrouwelijke ziekte en op eene onfeilbare wijze geven zij aan de zwakste gestellen kracht en gezondheid weder. De Pillen en Zalf van HOLLOWAY werken altijd zacht en genezend.

Doosjes Pillen à f 1.— f 3.— f 5.—

Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.—

Te Padang bij Diemont & Co.

• Batavia • S. B. van Kleef & Co.

• Banjoemas • M. S. Cheriman.

• Soeracarta • W. Veldman.

• Djoejocarta • Buijn & Co.

• Salatiga • F. Kruthoffer.

• Tagal • Wed. Dort.

• Cheribon • W. Galistan.

• Cheribon • M. Blok & Co.

• Samarang • H. L. Lijon & Co.

De Groot, Kolff & Co. en de hoofd-agenten Soesman & Co.

De langste nacht in een Leven.

Hoe was een der stevige, ouderwetsche winters mit de dagen van de Georges, dat de sneeuw weken lang den grond bedekte, toen de spoorwegen nog niet bekend waren en er zelf droomend niet aan een electrischen telegraaf werd gedacht. De posten waren gedurende eene maand zeer ongeregeld geweest, de brievenmalen, die het postkantoor bereikten, waren daar niet dan met de grootste moeite aangekomen. De nieuwsbladen waren ontbloot van alle buitenlandsche berigten; de hoofdstad wist weinig van de zaken in de provinciën en de provinciën wisten evenmin, hoe het in de hoofdstad toeging; maar de kolommen der dagbladen waren opgevuld met berigten van ongelukken ten gevolge van het ongunstige weder, met hartverscheurende tijdingen van honger, gebrek en ellende wonderbare redding van avontuurlijke reizigers en van nog avontuurlijker postrijders en conducteurs. Het verkeer stond bijna stil, alle zaken gingen met horten en stooten, de familien verkeerden in de grootste onrust over het lange zwijgen harer afwezige leden, en de armen leden groote ellende door honger, koude en gebrek. De zuidelijke wegen waren bijna eene maand lang gestreund geweest, toen de invallende dooi eindelijk eene algemeene vreugde verwekte; de rijtuigen begonnen zich weder te bewegen, brieven werden afgezonden en ontvangen, en reizigers, die door het weder waren teruggehouden, koesterden de hoop van hunne

bestemming ten laatste toch te zullen bereiken.

Onder de eerste dames, die de reis uit het westen van Schotland naar Londen op dit tijdstip ondernamen, bevond zich eene zekere miss Stirling, die reeds weken geleden verlangd had, naar de hoofdstad te kunnen reizen. Hare vrienden trachtten haar te overtuigen, dat dit eene dwaze poging zou zijn, en verhaalden haar van reizigers, die tot driemaal toe op hunne reis naar de stad door de sneeuw waren opgehouden; maar alle raad en waarschuwing baatte niets; miss Stirlings bezigheden waren van een dringenden aard; ze golden meer de belangen van anderen dan van haar zelve en zij behoorde niet tot dezulken, die zich door persoonlijk ongemak of moeite laten tegenhouden, om te doen wat recht is in hunne oogen.

Zoo bleef zij derhalve bij haar voornemen en nam al vroeg in de maand Februarij plaats op de postkar naar Londen als de eenige passagier, wiens naam op de postlijst stond geschreven.

De dooi had eenige dagen aangehouden, de wegen waren open, ofschoon moeilijk en met behulp van hier en daar genomen extra paarden, ging het gedurende de eerste helft der reis zonder ongelukken, hoewel dan ook langzaam voort.

Maar de tweede dag was reeds veel bezwaarlijker dan de eerste. De wind woei scherp en drong door alle reuten van de kar; de dooi had slechts hier en daar krachtig gewerkt op den moerasigen grond, dien zij over moesten; dikke wolken pakten zich samen om de roode matte zon, en toen men eene

kleine herberg aan den weg bereikt had, trachtten beiden, conducteur en briedendrager, hunne eenzame reisgenooten over te halen, om daar gedurende den nacht te blijven, in plaats van zich bloot te stellen aan de moeilijkheden en gevaren, die men misschien voor het bereiken van de eerste pleisterplaats had te wachten. Miss Stirling aarzde een oogenblik, maar de kleine herberg zag er inderdaad niet zoo aanlokkelijk uit, dat men zich er gaarne door de sneeuw zou laten opsluiten. Zij verzette zich derhalve tegen alle redeneringen, wikkeld zich digter in haar pels en vlijde zich in een hoek van het rijtuig neder. Zoo verloor zij dan in den slaap voor eenigen tijd het bewustzijn van alle uitwendige dingen.

Een plotselinge schok deed haar ontwaken en zij vernam al spoedig, dat de weg door de opeengejaagde sneeuw versperd was en geene pogingen van de vermoeide paarden in staat schenen, om het rijtuig verder te brengen. De conducteur wierp zich op een der paarden van het voerspan, om hulp te gaan zoeken, terwijl de briedendrager miss Stirling troostte met de verzekering, dat zij naar zijne berekening niet meer dan een paar mijlen van des squires woning verwijderd waren, en dat, indien de conducteur den weg derwaarts vinden kon, de squire zeker met zijne slede te hulp zoude komen; want het was niet de eerste maal, dat hij op deze wijze de post uit de sneeuw had gered.

's Mans verwachtingen werden dan ook verwezenlijkt. Nog binnen het uur lieten zich de schelletjes van

GODSDIENSTOEFENING

Protestantsche Gemeente

in de

Nederduitsche taal.

Zondag den 26 Oct. 1862, des morgens ten 9 uur.

HET POSTWEZEN

TER

Sumatra's Westkust.

De afkondiging van het nieuw Reglement op de brieven posten in *Nederlandsch-Indië* (Javasche Courant van 20 September 1862, No. 76), komt ons voor eene gepaste gelegenheid te zijn om iets te zeggen over het postwezen in het Gouvernement *Sumatra's Westkust*.

Laat ons aanvangen met te zeggen, dat wij hier, sedert meer dan zes jaren, ten aanzien van eene zaak het nieuw Reglement vooruit zijn: wij bedoelen het uniform port van 10 centen voor iederen enkelen brief, of, om in reglementen stijl te spreken, voor „elken brief, die enkel is; hetwelk hier in het midden van 1856 door den Gouverneur van *Swieten* is ingevoerd. Vóór dien tijd was de regeling van het brieffort in dit Gouvernement nog schadelijker dan die voor *Java* van 1847. Ze was anders eenvoudig genoeg. Men behoefde slechts te weten hoe vele etapes de plaats van afzending van die van bestemming verwijderd was, en dat getal met vijf te vermenigvuldigen, om uit te rekenen hoe vele duiten men voor het porto van eenen enkelen brief, niet zwaarder weggende dan één *Amsterdamsch lood* te betalen had. Bij voorbeeld: *Sibogha* is 28 etapes van *Padang* verwijderd; 28 maal 5 duiten = 140 duiten; dat cijfer toonde dan aan, wat men wegens brieffort aan de schatkist moest vergoeden voor een brief, dien men van *Padang* naar *Sibogha* zond, of omgekeerd. Het grappigste van de zaak was echter, dat een landmail brief, van nagenoeg dezelfde zwaarte, die uit *Nederland* via *Southampton* of *Triest* naar *Sibogha* werd verzonden, minder kostte dan zijn makker, die in één pak met hem de reis van *Padang* naar *Sibogha* deed, maar zich niet als hij, kon be-roemen ook nog andere landen en zeeën te hebben doorreisd. Ja, men kon bijna drie brieven uit de verstverwijderde deelen van *Nederlandsch Indië* ontvangen, voor hetzelfde geld, dat één brief van *Padang* naar *Sibogha* kostte.

Die zonderlinge toestand werd in het midden van 1856, zoo als wij reeds zeiden, geheel veranderd. Een uniform port van 12 duiten, later van zelve 10 centen geworden, kwam over geheel *Sumatra's Westkust* in toepassing. Dat het porto van drukwerken niet gelijktijdig werd vermindert behoeft ons niet te verwonderen: niemand dacht er toch destijds aan, dat *Padang* weldra in het bezit van eene drukpers en van een eigen weekblad zou geraken, en de van buiten komende drukwerken zouden door zoodanige vermindering toch niet gebaat zijn.

Waar wij echter thans meer bepaaldelijk van wilden spreken, dat is de wijze waarop nu nog de brieven ter *Sumatra's Westkust* worden vervoerd, en de bestaande regeling van verzending; twee punten, waar omtrent het nieuw Reglement het stilzwijgen bewaart.

De wijze waarop de postpakketten over geheel *Sumatra's Westkust* worden vervoerd is hoogst gebrekkig. De vervoer geschiedt namelijk door bezoldigde dragers, postloopers genaamd, die de postvaliezen en postkisten op het hoofd of op den rug dragen, en op iedere etape-plaats door anderen worden vervangen. Het is zelfs nog geen tien jaren geleden, dat niet eens overal het vervoeren der brieven pakketten door bezoldigde dragers geschiedde, naar dat hier en daar de voor postloopers toegestane sommen werden aangewend, om meer koffijmantries in dienst te kunnen stellen, dan bij de begroting voorkwamen, of om eene verhooging van inkomen te bezorgen aan eenen schier onmisbaren inlandschen ambtenaar, wiens bezoldiging werkelijk veel te gering was. Waar zoo iets plaats vond, werden onbezoldigde koelies gebezigd om de brievenpakketten van de ene etape-plaats naar de andere te brengen. Dat zulks van geen gunstigen invloed kon zijn op de snelheid, waarmede de brieven werden getransporteerd, behoeft geen betoog.

Ook dergelijke misbruiken zijn onder het bestuur van den Gouverneur van *Swieten* zoo veel mogelijk afgeschaft; maar meer is er tot nu ook niet gedaan. Nog altijd is eene volle week noodig om een postpakket van *Padang* naar *Sibogha* over te brengen, zoo dat gemiddeld niet meer dan vier etapes in de 24 uren worden afgelegd.

Zou hierin geene verandering kunnen worden gebracht? Naar ons inzien zeer zeker. De postdienst

zou van *Padang* tot *Fort de Kock*, zonder eenig bezwaar, met karren kunnen geschieden. Verder op zou men daarvoor pakpaarden kunnen bezigen, waarvoor alle wegen zonder onderscheid geschikt zijn. Zonder vrij aanzienlijke kosten zou zulk eene verandering niet kunnen worden ingevoerd, noch in stand gehouden, en wij durven niet stellig beweren, dat eene versnelde postdienst het brievenverkeer buitengewoon sterk zou doen toenemen; maar het gaat hiermede als met de stoomvaart langs de kust: het Gouvernement zelf heeft het grootste belang bij de zaak, en dat belang is groot genoeg om de verbetering niet uit te stellen, alleen omdat zij eene uitgaaf van eenige duizend gulden zal veroorzaken.

Wenschelijk is het, dat in de regeling van het verzenden van den post eene kleine wijziging wordt gemaakt. Zoo als die thans is, kruisen de beide posten, die welke van *Padang* naar *Sibogha* gaat en die welke van *Sibogha* naar *Padang* op weg is, elkander juist op het belangrijkste punt der *Padangschche Bovenlanden*, te *Padang-Pandjang*. De post van *Padang* komt daar namelijk aan des donderdags en des zondags tegen den middag, terwijl de post naar *Padang* van daar vertrekt des donderdags en des zondags even na den middag, doch vóór dat nog de van *Padang* aangekomen brieven gedistribueerd zijn. Dit heeft ten gevolge, dat men op een brief, dien men des zondags van *Padang* naar *Padang-Pandjang* verzendt, eerst den volgende vrijdag antwoord kan bekomen, ofschoon de plaats nog geen 50 Java-palen van *Padang* verwijderd is, en de verzonden brief reeds den dag na de afzending op den middag daar was aangekomen.

Dit ongerief, waarin ook *Fort de Kock*, de zetel van den Resident der *Padangschche Bovenlanden*, deelt, kan naar ons inzien, door een zeer eenvoudigen maatregel worden weggenomen. Men behoeft slechts de uren van vertrek van den post te *Sibogha* in dier voege te veranderen, dat de post op vrijdag en op maandag des morgens te *Fort de Kock* aankomt. Ter laatstgenoemde plaats komt de *Padangschche* post op donderdag en op zondag des avonds aan. Verzendt men nu van daar naar *Padang* op vrijdag en maandag in den voormiddag, dan heeft men den tijd gehad om de brieven van den vorigen avond te beantwoorden, en dan kunnen de brieven, ook bij de te genwoordige wijze van vervoeren, te *Padang* aankomen op zaterdag en dinsdag in den voormiddag, zoo dat ook daarvoor de belanghebbenden tijds genoeg overblijft om de brieven te beantwoorden en te verzenden met den post, die zaturdags en woensdags tegen den avond vertrekt. Het spreekt van zelve dat dan de distributie der brieven te *Padang* wat schielijker in zijn werk zal moeten gaan, dan thans gewoonlijk het geval is; vooral zal dat noodig zijn ten aanzien van de brieven die des zaturdags aankomen.

Wij repleten zoo even met een enkel woord van de late distributie der brieven te *Padang*. Wij gelooven dat velen met ons van die trage en late rondzending de ondervinding hebben opgedaan. Wij weten met zekerheid, dat de dienst-brieven bijna altijd des maandags en vrijdags in den vroegen morgen, dikwijls vóór zeven uur, worden uitgegeven; terwijl menig particulier zijne brieven eerst op of na den middag ontvangt. Wij gelooven evenwel dat dit bezwaar niet moet worden toegeschreven aan gebrek aan ijver van den postkoomies, maar aan de geringe hulp welke hem wordt verleend, voornamelijk ook aan de ongenoezaamheid van het aantal brievenbestellers.

Het onaangename van eene langzame distributie der brieven wordt ook bijzonder sterk gevoeld bij gelegenheid van de aankomst der maandelijksche mailbooten. Daar die schepen dikwijls niet langer dan twee of drie maal vier en twintig uren hier vertoeven, is het dubbel onaangenaam als men zijne brieven eerst zoo laat ontvangt, dat er geen tijd genoeg overblijft om deze te beantwoorden. Ook dit inconvenient gelooven wij aan gebrek aan personeel bij het postkantoor te moeten wijten; wij hopen dan ook, dat dit personeel, bij eene reorganisatie van het postwezen, die vermoedelijk het gevolg van het nieuw Reglement zal wezen, eene geheele andere samenstelling zal verkrijgen, waardoor het in staat zal zijn om aan alle zijne verplichtingen naar behooren, maar vooral met den meesten spoed te voldoen.

C. B.

Padang 25 October 1862.

Prinman. Den 4den dezer des namiddags ten 3 ure, ontstond er alhier brand in de woning van een Maleijer, die in minder dan 10 minuten geheel in den asch lag. Door spoedig aangebrachte hulp heeft men de voortgang van den brand gestuit.

De rijst kost hier thans f 4,80 per picol.

eene slede hooren en en vertoonden zich het schijnsel der lantarens; het kwam al nader en nader, en weldra groette hen een hartelijke toeroep. Enige mannen, van lantarens en spaden voorzien, kwamen hun te hulp; een sterke arm tilde miss *Stirling* uit de kar en leidde hare wankelende schreden naar de dicht bij zijnde slede, en bijna eer zij het zelve wist, bevond zij zich in een groot vertrek, dat schitterend verlicht was door de vlammen van een flikkerend houtvuur. Een aantal blozende kindergezichten verzamelden zich om haar, eene menigte heldere, nieuwsgierige oogen waren op haar gericht, vriendelijke handen beijverden zich, haar van hare reiskleederen te ontdoen, welluidende stemmen verwelkomden haar en wenschten haar geluk met het ontkomen van het gevaar.

„Nu, Mary,” zeide haar gastheer, zich tot zijne vrouw wendende, „ik heb u wel gezegd, dat onze slede dezen winter werk in overvloed zou krijgen, en zij ziet nu, dat ik gelijk heb.”

„Zoo als gij altijd hebt, oom,” riep eene vrolijke stem uit. „Wij zeggen bij ons te *Hawtree* altijd, dat oom *Atherton* nooit en nergens ongelijk kan hebben.”

„*Atherton! Hawtree!*” herhaalde miss *Stirling* met eenige verbazing; „en dat op zoo gemeenzamen toon! — *Ellen*, *Ellen Middleton*, is het mogelijk, dat ik u hier vind?”

Een kreet van vreugde en eene omhelzing was het gereede antwoord van het meisje, terwijl zij uitriep: „Oom *Atherton*! tante *Mary*! kent gij onze oude vriendin *Stirling* niet meer?”

Mevrouw *Atherton* vestigde hare zachte blaauwe oogen op de vreemdelinge, in wie zij in den beginne nauwelijks het blondlokkige meisje herkende, dat zij in de laatste achtien of twintig jaren niet had gezien; maar langzamerhand overtuigde zij zich, dat het, schoon zeer veranderd, nog altijd *Ellen Stirling* was, met denzelfden vriendelijken glimlach, dezelfde lagchende oogen, die haar in de dagen der school door iedereen hadden doen beminnen. Hartelijk en innig waren de nu volgende begroetingen en zusterlijk het welkom, waarmede mevrouw *Atherton* de van onds zoo geliefde *Ellen* geluk wenschte met hare komst onder haar dak, vooral daar zij dit genoegen aan haars mans pogingen om haar te hulp te komen, verschuldigd was.

„t Is ook bloot toeval, dat hij juist te huis is,” zeide zij; — „hij moest lang in *Schotland* geweest zijn, maar de toestand der wegen in dit ellendige land heeft hem weken hier gevangen gehouden.”

„En anderen even goed,” voegde *Ellen Middleton* er bij; — „maar beiden, kinderen en groote menschen, zijn blij, zoo een goed excuus te hebben, om des te langer op *Belfield* te blijven.” En vervolgens vroeg zij tante *Mary* lagchende, hoe deze het voor dien nacht met miss *Stirling* dacht te schikken, daar het huis reeds zoo opgepropt vol was, als het maar eenigzins kon zijn.

„O,” antwoordde de tante, „wij zullen ons wel redden. *Belfield* is heel rekbaar.”

Zij glimlachte terwijl zij dit zeide, maar het kwam

— Men meldt aan de *Soer. Ct.* van *Probolingo* dd. 31 Aug. 1862.

Woensdag avond 11. bevond zich een Europeaan op den grooten weg van *Bezorki* naar *Probolingo*; op de hoogte van *Biener* stond plotseling een Konings-tijger voor zijn paard, dat weigerde te loopen. Na veel klappen met de zweep en kloppen met een stok achter op de hendi ging het paard ventre à terre vooruit. Verschillende goederen waren uit de hendi gevallen, doch deze werden terstond door een 40 tal menschen, onder geleide van den *Bekel* teruggevonden.

— Men schrijft van *Martapoera*.

De rustige rust in deze afdeeling is niet verstoord geworden.

Het eenige meldenswaardige nieuws is de onderwerping van den gewezen *Penbekel* van *Maraman*, *Mail*. Hij maakte gewoonlijk den weg tusschen *Maraman* en *Monga* *Tajoe* zeer onveilig door het oplichten van den brieven post, het onophoudelijk beschieten van kleine troepen afdeelingen en het uitmoorden van afgelegen kaimpongs, enz.

Alle middelen om hem dood of levend in handen te krijgen mislukten steeds, niettegenstaande den ijver en de waakzaamheid onzer brave soldaten. De majoor *Koch* besloot in overleg met den overste *Verspijk* om hem lijfsnede te beloven, zoo hij zich binnen een bepaalden tijd onderwierp, van welk aanbod hij gretig gebruik maakte. Hij is er thans op uit om zijnen medestrijder *Hadji Boassin* in handen te krijgen. Deze *penbekel Mail* is een uitstekend goed schutter en heeft reeds menig soldaat buiten gevecht gesteld.

Den 25sten Julij vetrok de 1ste Luitenant *Perk* van *Matapoera* naar *Mangoe Thaijoe* om aldaar het kommando op zich te nemen over eene kolonne, sterk 2 officieren en 60 bajonnetten.

Hij had in last om van daaruit een togt te ondernemen, naar de vorige verblijfplaats van *Pangerang* *Hijdaijat*. Lok bezaar in het landschap *Prammassan* — Amandig en wel langs de *Tapin* — rivier; het terrein moest worden opgenomen en verder berigten ingewonnen worden omtrent de voortbrengselen en hulpbronnen van die weinig bekend landstreek.

Na eenen twaalf daagschen marsch door het bed der *Tappin* en door een zeer bergachtige landstreek kwam de kolonne te *Lok* bezaar aan en keerde over *Rantar*, den 20sten Augustus na volbrachte zending te *Mongoe Thaijoe*, terug. Het mag als eene bijzonderheid worden aangemerkt dat na dezen moeilijken togt de kolonne geen zieken had.

(*Soer. Ct.*)

Makassar. Einige dagen geleden werd een Boegineesch kleinhandelaar in de nabijheid van *Bonthain* in een paddieveld om het leven gebragt. Het lijk was aan niemand bekend, en de moordenaar is voortvlugtig.

— De paddievelden beloven een goeden oogst, er prijken hier en daar reeds halmen met volle aren. De prijs der rijst varieert sedert eenigen tijd tusschen 8 à 10 gld. de pikol.

Het weinige druifgewas alhier, heeft door den hevigen wind veel geleden.

De persoon van *B.* mandoor van het particuliere landgoed *B.* ter zake van eene overtreding op het bureau van den Magistraat door den schout onthouden wordende, weigerde hardnekkig hieraan te voldoen. Toen de schout hem diensentgevolge in arrest wilde nemen, greep hij naar zijn kris, te kennen gevende liever te sterven dan in arrest gebragt te worden. De opgewonden toestand, waarin hij verkeerde en de menigte menschen die in zijn gevolg waren en wier leven ten gevolge van het plegen van geweld op het spel kon worden gezet, maakten het op het oogenblik meer geraden aandraag dan geweld te gebruiken.

Het gelukte door eerst bedoeld middel hem te bewegen, op het bureau van den Magistraat te verschijnen, alwaar hij in den aanvang, de tegen hem ingebrachte beschuldiging trachtte te ontkennen, maar weldra van schuld werd overtuigd. Hij ontving op staanden voet eene gevoelige straf en bedreiging van criminele straf bij herhaling.

— Op den 11den dezer des namiddags omstreeks 6 ure ontstond er twist tusschen zekeren *Ramboe* en zijne vrouw *Kamoesmoes*, betreffende eene schuldvordering, bij welke gelegenheid *Ramboe* een mes dat in zijne nabijheid lag nam, daarmede het weefgetouw waaraan zijne vrouw werkte doorsneed en bovendien haar eene zware wond toebrengt aan de knieën; hij wist zich toen door de vlugt te redden. Men hoorde sedert niets meer van hem, doch eergisteren avond omstreeks 4 8 ure, wist hij in het huis, waar zijne vrouw zich ophield, met eene onthloote kris binnen te sluipen, terwijl zijne vrouw

miss *Stirling* voor, dat die vraag niettemin eenige verwarring veroorzaakte, en zij nam derhalve de eerste gelegenheid de beste waar, om tante *Mary* te verzoeken, zich om haar toch volstrekt geen moeite te geven. Een stoel bij het vuur was al het gemak dat zij verlangde, daar zij hare reis wenschte voort te zetten zoodra de postkar haar weg maar vervolgen kon.

„We zullen wel middel vinden, om t beter voor u te schikken, *Ellen*,” antwoordde mevrouw *Atherton* opgeruimd. „t Is waar, ik kan u geen staatskamer beloven, want allo bedden in ons huis zijn bezet, en ik weet, dat gij niet vergen zult, dat iemand zich om uwen wil behelpt, maar ik heb nog eene kamer tot uw dienst, die goed genoeg is, behalve in één opzigt.”

„Het spookt er misschien?” vroeg miss *Stirling* vrolijk.

„O, neen, neen, dat niet! Ik had haar bestemd voor mijn broeder *William*, toen hij hier vaker kwam dan tegenwoordig, en zij wordt dikwijls door heeren gebruikt, wanneer het huis vol is; maar daar hij er van afgescheiden is, heb ik tot nog toe nooit eene dame gevergd, er te slapen.”

„O, indien dat alles is, ben ik volkomen bereid, de eerste dame te zijn, die haar betreft,” zeide miss *Stirling* luchtig. De zaak was dus geschikt, en er werden bevelen gegeven, om het paviljoen voor de onverwachte gast in orde te brengen.

(Wordt vervolgd.)

met hare huisgenooten het avondeten gebruikte. Hij viel haar toen op het onverwachts aan; doch werd in zijn voornemen om haar te steken belemmerd door zekeren inlander *Silling*, die gelukkig bij tijds hem aanviel en ontwapende. Het gelukte hem andermaal zich te ontworstelen en te ontsnappen, doch hij werd door den kapitein Endé met een gevolg van de politie vervolgd en gevonden in de kampong Baraja, alwaar hij in arrest werd genomen, zonder dat bij die gelegenheid iemand eenig leed overkwam. (Mak. H. en Ado.)

BELGIE.

Men zal zich de polemiek herinneren, die in het vorige jaar is gevoerd over de verandering van België's artillerie. Deze hervorming is nu tot stand gekomen en het blijkt dat men met 4 en 6 ponders proeven heeft genomen. Op 400 el afstand raakten alle schoten eene schijf van een vierkante el grootte; op 800 el had hetzelfde plaats op een van twee el breedte en op 1200 hetzelfde op een uitgebreidheid van 6 el breedte en 2 el hoogte; op 1800 el afstand misten van de 13 schoten slechts 2 het wit en op 2000 el waren van de 100 schoten 37 raak. Oude gegoten twaalf ponders, naar het nieuwe systeem veranderd, hebben waarlijk fabelachtige resultaten opgeleverd, zoo misten op een afstand van 4000 el slechts 7 schoten op de 13. Na eenigen tijd zullen er proeven genomen worden met stukken van een kaliber, dat zwaar genoeg is om de ijzeren platen van de gepantserde schepen te kunnen doorboren.

Onder de werklieden van de steenkolen mijnen bij Mons, zijn eenige ongeregeldeheden voorgevallen, ten gevolge van een vermindering van daggeld van 1,25 fr. in de voornaamste in exploitatie zijnde mijnen van het kanton Jemmapes. Er is terstond een afdeling gendarmerie gezonden, om de orde te herstellen.

Terwijl men eenige jaren geleden vreesde, dat men gebrek aan steenkolen zou krijgen, bestaat er op dit oogenblik door verschillende omstandigheden een buitengewone opeenhooping in de magazijnen. De nieuwe exploitatie in het noorden van Frankrijk doen veel nadeel aan de Belgische. De crisis is te betreurenswaardiger, omdat men er het einde niet van kan voorzien. De weldadigheid is onnagtig om zulke kwalen te genezen en men heeft nimmer de Belgische bevolking tot landverhuizing kunnen overhalen. Er is sprake van, om de fortificatie van Bergen te slechten, ten einde alzoo ten minste aan eenigen der ongelukkigen werk te verschaffen.

ENGELAND.

Toen onlangs de aangelegenheden der Britsche marine in het huis der Gemeenten besproken werden, werd er gewezen op de omstandigheid dat Frankrijk betere gelegenheden aanbiedt tot reparatie van groote oorlogsvaartuigen dan Engeland. Bij die gelegenheid werd aangevoerd, dat de dokruimte van Frankrijk 221 acres besloeg en die van Engeland slechts 41 acres. Wel is waar bezat laatstgenoemd land 50 en het eerst genoemd slechts 23 dokken, doch deze zijn oneindig veel ruimer en tevens dieper. Zoodat het bewezen was dat Britannië slechts twee dokken bezat, welke een schip als de *Warrior* konden opnemen.

Wij vermelden dat de leden der Londense beursvoornemens zijn zich te vereenigen om gezamenlijk de kosten te dragen van het verzenden van laatste Telegrafische berichten uit Europa tegen den tijd, dat de mailboot van Jubal naar Indië vertrekt. Die telegram zal derhalve de nieuwste staatkundige en kommerciele berichten inhouden. Dit is voorzeker een zeer lofwaaardig plan, en wij wenschen van harte dat het zoo spoedig mogelijk tot uitvoering kome.

(Singapore Freepress)

FRANKRIJK.

Parijs, 21 Julij. Keizer Napoleon is thans ook bezig om Oostenrijk over te halen tot de erkenning van Pruisen; hij hoopt dan het zoo lang gewenschte kongres der Europeesche mogendheden tot stand te brengen en daar de Romeinsche kwestie het eerst te behandelen. De Europeesche mogendheden zouden den paus eenige noodzakelijk geworden voorwaarden opleggen en hem dwingen Italië de hand aan te bieden. Men hoopt Oostenrijk tot den verkoop van Venetië over te halen. Of die hoop zal worden vervuld, is op verre na niet te gissen, maar Italië zal in allen gevalle door dit kongres tijd hebben gewonnen, om zich zoo krachtig te organiseren, dat Oostenrijk lang in beraad zal staan om een nieuwen oorlog te wagen, indien de bevolking van Venetië zich onder den scepter van koning Victor Emanuel schaarde. Keizer Napoleon moet aan prins Metternich hebben beloofd, dat het Hongaarsche legioen in Italië zou worden ontbonden, indien Oostenrijk in de erkenning toestemde.

Er loopt een gerucht, dat generaal Garibaldi naar Portugal zal vertrekken om bukksschutterijen op te rigten. Men zegt zelfs dat hij prinses Pia zal begeleiden, wanneer deze naar Lissabon vertrekt.

Parijs, 14 Julij. De *Patrie* zegt, dat Garibaldi, naar men verzekert, besloten heeft met 6000 man eene landing aan de Romeinsche kust te bewerkstelligen, en dat ten gevolge daarvan te Toulon bevel is gegeven om zes oorlogschepen tusschen Civita Vecchia en Terracina te doen kruisen, terwijl tevens generaal Montebello troepen heeft uitgezonden ter bewaking der Romeinsche grenzen.

Dewijl men voor eene landing van Garibaldi vreesd op de Romeinsche kust, zijn door Frankrijk maatregelen genomen om zoo wel te land als ter zee tegen zoo iets te waken.

De *Esprit Public*, een blad dat men niet van oppositie tegen de Fransche regering kan beschuldigen, wijdt voorts een artikel aan de hoofden, die thans in Mexico om het gerag strijden, en geeft de volgende schets van twee personen, die de geestverwanten zijn van Almonte, namelijk van Zuloaga en Marquez.

Een dom en gemeen voorkomen, het instinct van een lakkei en eene handigheid, geoesend in het schudden van kaarten, ziedaar de eigenschappen, die Zuloaga tot aanbeveling strekten bij den ex-president Santa Anna, die er zijn handlanger en croupier van maakte en hem op een goeden dag plotseling tot kolonel bij het leger beoemde; een positie die in

Mexico noodig is, om het een of ander emplot bij het hazardspel te vervullen. Deze onbeteekenende personaadje, uit het slijk der speelhuizen te voorschijn gehaald, zou niet verdienen dat men met een woord van hem sprak, indien de reactionnaires niet goede vonden hadden hem tot hunnen president te benoemen.

En Marquez.... Al die namen zijn met bloed bekleet; wanneer men ze uitspreekt, meenen de jakhalzen reeds hunne bloeddorst te kunnen stillen, en de echo der graven weergalmt; de lijken der gefusilleerden wenden zich in hunne doodkisten om, lijken van hen die door kogels, met de tromp op de borst afgeschoten, doorboord zijn. Er zijn ook lijken van vreedelingen onder. Deze hebben niets meer van hun vaderland te vragen en verwachten van God gerechtigheid en voldoening.

Marquez is thans opperbevelhebber van de strijdmagt, die zoo gaarne uit naam der godsdienst het zwaard zou voeren.

Het Christendom is Mexico ontvlugt; de goden van Montezums hebben er reeds weer bezit van genomen.

DUITSCHLAND.

Nadat het Japansche gezantschap op zijne reis van Berlijn naar St. Petersburg te Stettin met veel luister was onthaald geworden, begaf het zich met stoombooten naar Swinemunde. Van daar wordt geschreven, dat de Japannezen zich den 3 dezer op plegtige wijze aan boord van het Russische oorlogsschipschip *Smely* hebben begeven en dat zij, na aan de vertegenwoordigers der Pruisische regering hun dank betuigd te hebben voor de door haar bereide ontvangst, ten slotte dienstelijke dank ook bragten aan de burgerij van Stettin, daarbij te keunen gevende, dat zij, wanneer zij, zoo als bepaald was, van Petersburg naar s'Gravenhage terugkeerden, wederom hun weg naar Stettin zouden nemen.

Op het voorbeeld van Pruisen zullen andere duitsche staten, met name Wurtemberg, Baden en Saksen-Koburg, het koninkrijk Italië eerstdaags erkennen. Wat Spanje betreft, tijdingen uit Madrid bevestigen, dat de heer Bermudez de Castro, tot dus verre vertegenwoordiger van koningin Isabella bij den ex koning Frans II te Rome, die stad verlaten heeft of binnen kort verlaten zal. Zal Oostenrijk niet vroeg of laat moeten navolgen? Frankrijk ten minste doet zijn best, het Weener kabinet over te halen zich bij de *Faits accomplis* neder te leggen.

Volgens tijdingen uit Konstantinopel en uit Ragusa, zou de zaak der Montenegro's zoo goed als verloren zijn, ten gevolge van eenige gevechten, die ongelukkig voor hen zijn uitgevallen. Zelfs Cetinje zou groot gevaar loopen. Het is mogelijk, dat de Montenegro's eenige malen ongelukkige gevechten tegen de Turken geleverd hebben, maar dat daarom de strijd zoo goed als geëindigd zou zijn, is niet waarschijnlijk.

Deelden wij onlangs mede, dat te Rurholt een zoon zijn eigen 72 jarigen vader voor schuld liet gijzelen; thans kunnen wij een tegenhanger daarvan mededeelen, en wel uit Gera, in de onmiddellijke nabijheid dier plaats gelegen. Een achtenswaardige grijsaard, vader van vier beïnddelde zonen, twee als burgemeester in de plaatsen waar zij zich gevestigd hadden, fungeerden, werd wegens schulden gegijzeld. Ieder verwachtte nu, dat de beïnddelde zonen hunnen in nood verkeerenden vaders vader ter hulpe zouden komen. Maar men vergistte zich daau. Geld te geven, dat was voor de rijke zonen iets onmogelijks. Zien dier brave kinderen maakt de zeer gegronde aanmerking: Wel nu, pa mag wel blij zijn dat hij in de gijzeling is geraakt, hij heeft het er veel beter dan te huis. Tegen zulk eene logica was niets in te brengen.

De schuldeischer echter, verstandiger en mensche-ker, liet den oude los en gaf hem nog eene aanzienlijke ondersteuning in geld bovendien. De oude man had twee maanden en tien dagen in de gevangenis gezeten; ware het op zijne zonen aangekomen, dan zat hij er nog in.

Berlijn, 4 Mei. Zoo als bekend is, is wegens de volgt der beide pruisische luitenants. Sobbe en Putzki uit de vesting Glogau, een geregeld onderzoek ingesteld. Dit onderzoek heeft ten gevolge gehad, dat de kommandant der vesting, de generaal majoor von Firschildt, zijn ontslag heeft gekregen, en de bevelhebber der divisie, den luitenant generaal von Eiselski van Glogau naar Posen is verlegd.

Te Gotha werd dezer dagen een hooggeplaatst geestelijk persoon van zijn ambt ontzet en in de gevangenis geworpen, ter zake dat hij zich aan een vergrijp tegen de zeden had schuldig gemaakt. De ongelukkige heeft zich in zijne cel door middel van op-hanging van het leven beroofd.

De uitgeefster van het dagboek van Varnhagen von Ense, Ludwilla Assing, is wegens majesteitsschen-nis bij verstek veroordeeld tot eene gevangenisstraf van acht maanden, met verlies der burgerrechten gedurende een jaar.

Bij het groot schuttersfeest te Frankfort was ook Sleswijk door een aantal personen vertegenwoordigd. Deze hebben eene demonstratie georganiseerd, die den Duitschers zeer naar den zin was. Zij hebben namelijk een optocht door de stad gehouden, met het insurrectie vandel van 1848 voorop, doch thans met een rouwfloers omgeven, terwijl zij het voorts ter bewaking hebben gegeven aan het permanente comité der Duitsche schutterij, tot dat het uur der bevrijding ook voor hen zal geslagen hebben. De bevolking te Frankfort liet het hierbij niet aan bijvalsbetuigingen ontbreken.

ITALIE.

De koning van Italië heeft in antwoord op de rede te Marsala, de volgende proclamatie uitgevaardigd:

Italianen! In het oogenblik waarop Europa de wijsheid der natie huldigt en hare regten erkent, doet het mijn hart leed te zien, dat jongelieden zonder ondervinding, door valsche voorstellingen misleid en de verplichtingen vergetende die wij aan onze beste bondgenooten verschuldigd zijn, van den naam van Rome, dat voorwerp van al onze wenschen en gemeenschappelijke pogingen, een leus van oorlog maken. Aan het door mij bezworen statuut getrouw, heb ik de vaan van Italië, die door het

bloed mijner volkeren gewijd, door haren moed roemrijk geworden is, hoog opgeheven. Hij volgt dat vandel niet die de wetten schendt en de vrijheid en veiligheid des lands verstoort, door zich tot regter der toekomst daarvan op te werpen. Italianen! weest op uwe noede tegen dat misdadig ongeduld, tegen die onvoorzigtige opruijngen. Dan, als het uur der voltooiing van de groote onderneming slaat, zal de stem uwe konings zich in uw midden doen hooren. Elke oproeping die de zijne niet is, is eene oproeping tot den opstand en tot den burgeroorlog. De gestrengheid der wetten zal diegenen treffen, die niet naar mijne woorden zullen luisteren. Als door de natie uitgeroepen koning ken ik mijne plichten. Ik zal de waardigheid der kroon en van het parlement ongeschonden weten te handhaven, ten einde het regt te hebben om aan geheel Europa te vragen, dat aan Italië regt wedervare."

Over deze koninklijke proclamatie interpeleerde de heer Feraris de regering in de kamer van afvaardigden. De minister Ratazzi antwoordde daarop dat die proclamatie ter zake der aanwervingen gedaan is. De geruchten, dat de regering die aanwervingen heimelijk begunstigde, noemde hij vals. Elke dubbelzinnigheid moest ophouden; de Italianen moeten de waarheid kennen de illusien moeten verdwijnen. De minister erkende de groote diensten, door Garibaldi aan het land bewezen, maar hij heeft als strijder in naam des koning overwonnen. Niemand anders dan het parlement en de regering vertegenwoordigt Italië. Indien Garibaldi den wettigen weg verlaat; indien hij manschappen wapent en in naam der regering spreekt, dan brengt hij het land in gevaar. Hij moet binnen den kring van het gemeene regt blijven, zoo niet, dan zal hij als ieder ander gestraft worden. De minister hoopte echter dat Garibaldi thans nu hij de voornemens des koning kent, zich onderwerpen en dat zijne stem een burgeroorlog voorkomen zal. Aan deze rede des ministers vielen bliken van goedkeuring te beurt. Na eene korte discussie nam de kamer de volgende motie van orde aan: "De kamer, zich vereenigende met de edele en vastberaden woorden, die door den koning gesproken zijn, gaat over tot de orde van den dag."

Ook de senaat heeft eene gemotiveerde orde van den dag aangenomen, waarbij dat staatslichaam zich aansluit bij de vaderlands-lievende bedoelingen, door den koning in zijne proclamatie te kennen gegeven.

De minister van oorlog heeft daarop een daggorder tot het leger gerigt, waarin hij de troepen, als gevolg van de proclamatie des konings, aanspoort om krachtig mede te werken, ten einde het land voor de rampen van een burgeroorlog te vrijwaren. "Indien" — zegt de minister in dat document — "indien een strafbaar ongeduld niet door konings woorden mocht gestild zijn, dan zult gij, hoe zwaar 't u ook vallen moge, uwen pligt weten te doen."

Intusschen openbaart zich de wensch, dat de regering van de gebeurtenissen der laatste dagen partij zal weten te trekken, om de Romeinsche kwestie tot eene beslissing te brengen.

Het Engelsche eskader heeft bevel ontvangen om met de Italiaansche en Fransche eskaders gemeene zaak te maken.

AMERIKA.

In eene korrespondentie uit New-York van den 23 Julij wordt medegedeeld, dat de benoeming van generaal Halleck tot opperbevelhebber van de armee der Unie den 21sten officieel was bekend gemaakt. De schrijver voegt er o. a. bij dat Halleck iemand van middelbare jaren is en steeds het krijgswezen grondig bestudeerd heeft. Hij heeft tevens bewijs gegeven van administratieve bekwaamheid, maar was nooit in de gelegenheid om zijne bekwaamheden als veldoverste in een grooten veldslag te doen kennen. Men kan hem wel niet populair noemen, maar daarentegen heeft hij zich door zijn energiek karakter toch te veel vertrouwen verworven, om tot eigenlijke impopulariteit te vervallen. Vroeger heeft hij eene verhandeling over de krijgstaktiek in het licht gegeven, waarin hij als grondbeginsel vaststelde dat een bevelhebber, als hij zijn rang waardig wil handhaven en wezenlijk succes wil hebben, den juiststen takt moet bezitten, om zijne nederlagen in zijne dépêches als overwinningen voor te stellen. Naar men zegt is de president eerst na gemeenschappelijk overleg met de generaals Scott en Mac Clellan tot zijne benoeming evergegaan.

Een paar dagen voor het afzenden van dit bericht liep er een gerucht dat de heer Seward op het punt stond van af te treden, uit onvrede over den toenemenden invloed der "radikalen," gelijk de abolitionisten nu genoemd worden. Hij heeft evenwel, althans voor 't oogenblik, van dit plan afgezien. Hij is een ijveraar voor de konstitutie in behouden-den zin en schijnt tot de overtuiging te zijn gekomen, dat de door hem bedoelde partij niet zoo magtig is als zij mischien veronderstelt en evenmin bij het kabinet als bij de natie, zich op een overwegenden invloed kan beroemen. Daar hij zich bovendien overtuigd houdt dat de president Lincoln hem ten opzichte zijner zienwijze geene moeilijkheden in den weg zal leggen, heeft hij zich verplicht geacht aan het gouvernement zijne ondersteuning niet te onthouden.

Onder de passagiers die den 20sten Julij aan boord der *Arabia* uit New York zijn aangekomen bevonden zich de prins van Joinville, de graaf van Parijs en de hertog van Chartres. Aangaande hun vertrek uit Amerika leest men in een der dagbladen te Washington het volgende: "Onderscheidene personen die tot de vertrouwde kringen der Fransche prinsen behooren, schrijven hun vertrek uit de armee bepaaldelijk toe aan zeer dringende familie aangelegenheden. Naar men namelijk zegt, moet er iets gaande zijn met den hertog van Montpensier, die na zijn huwelijk met eene Spaansche prinses, zich ernstig bezig houdt met de hoop van eenmaal, hetzij als koning, hetzij als president, aan het hoofd der Mexikaansche regering te staan, en nu de gelegenheid gunstig heeft geacht, om al de leden der familie bijeen te roepen, ten einde met hen aangaande die zaak in overleg te treden en hun gevoelen omtrent sommige punten te vernemen. Zoodra die zaak afgedaan is, zullen de prinsen ook weder naar Amerika terugkeeren."

